

Vargas úr

Petar Matovičnak

Azokban az években a második feleségemmel Budán éltem, a Duna közelében, a harmadik emeleten egy épületben, amelynek márványbelsője azokra az időkre emlékeztetett, melyeket csak a könyvekből ismertem.

A lakás ablakai forgalmas sugárútra néztek, és reggelente gyakran ébresztett a mind a négy sávban lassan haladó autók és kamionok kipufogógáza. A mozdulatlan járművek között egyedül a sárga villamosok haladtak nagy zajjal és dübörgéssel, ütemes pontossággal a Margit híd felé, majd azon át bevonultak a fénylő Pestre, vagy éppen a Moszkva térre hágtak fel, amely csupán néhány állomásra volt tőlünk. A feleségem azt állította, hogy képzelődök, s hogy a szmog nem is jött be a hálószobába.

Általában ekkor keltem fel, hogy megfőzzem a kávékat a konyhában, a lakás másik végében, ahol az ablak egy tágas kertre nézett. Ott nem hallatszott semmi a reggeli nyüzsgésből, és a dízelmotorok kipufogógáza sem irritálta orrnyálkahártyánk. Azt hiszem, akkor próbáltam meg ismét leszokni a dohányzásról. A kávé és a nyugalom azonban túl nagy kísértés volt. Nem voltam kész arra, hogy másként kezdjem a napom, habár ezt nem akartam bevallani. Néha elrontotta a nap indítását a lelkiismeret-furdalás, amiért szinte mindennap megszegem az önmagamnak adott ígéretet, hogy leszokok a dohányzásról. Vívódtam, de nem volt rá kilátás, hogy egyhamar legőzzem önmagam.

Az egyedüli dolog, amiért rögtön megszerettem ezt a több mint száz négyzetméteres lakást, a franciaablak volt a nappaliban, mely az

utcára nézett és a szomszédos épületekre, amelyek méltóságteljesek voltak, de egyben vészjósló hatást is keltettek. A lakás *szexi*, mondta a második feleségem az ügynöknek, aki megmutatta nekünk a lakást. *Nekem is tetszik*, mondtam. *Megvesszük*.

Szerettem a kanapén heverészni, attól függetlenül, hogy egyedül voltam-e a lakásban, vagy a feleségem is ott volt, és figyelni a szemközti épületeket, a szürkéket és a valamivel világosabb szürkéket, meg egy furcsa sötétzöld épületet. Valószínűleg az első világháború előtt épültek, amikor még úgy tűnt, hogy a Monarchia örökös lesz. Mondom, szerettem azon a világosbarna, elnyűtt, hetvenes évek elején készült kanapén feküdni, és figyelni a széles égboltot a tetők fölött. A mindig változó égi tájkép nézegetése és élvezése közben nemegyszer megfordult a fejemben, hogy egy ilyen széles ablak előtt fekvve könnyen meghalhatnék, tiszta lelkiismerettel, nyugalomban. Habár megpróbáltam másra gondolni, ez a gondolat mindig visszatért, mint egy unalmas piaci légy. Ezért nem fáj, hogy már a következő őszen egy új lakás ablakából figyeltem a Duna partját, és örvendeztem az életnek. Legyeknek már nyoma sem volt.

A franciaablakunk melletti ablak egy kisebb, talán csupán másfél szobás lakáshoz tartozott, amelyben egy idősebb férfi élt, akinek a korát nem tudtam megállapítani. Ma sem értem, miért gondoltam róla, hogy nagyon idős. Kopaszodó, vizenyős kék szemű alak volt, az arcán egyetlen ránc sem. Habár kövérkés volt és elég alacsony, többször láttam fürgén felkapaszkodni a lépcsőkön, és közben nem kapkodott levegő után. A megjelenésében volt valami finomság. Nem tudom, talán azért volt ilyen benyomásom, mert mindig fehérben járt. Csupán télen viselt a fehér zakó fölött egy kopott, vastag, sötét bundát. Még nyáron is fehér kesztyűt viselt. A fehér kesztyűje volt az első, amit észrevettem, amikor megismertem. Egy reggel kitértam a nappali ablakát – feltételezem, hogy vasárnap lehetett, mert csak olyankor tettem ezt, hiszen akkor gyér volt a forgalom. A szélnek sikerült a folyó illatát odahoznia. Kitekintettem az utcára, a szemem sarkából egy mozdulatra lettem figyelmes, odafordultam. A fehér kesztyűs kéz rátámaszkodott az ablakpárkányra. Köhintettem és kissé előrehajoltam. A szomszédom az ablak mögött állt fehér öltönyben és mosolygott rám. *Jó napot kívánok, én... vagyok*, mutatkozott be neki, amire ő csak bólintott, és azt mondta: *Tudom, kedves fiatalember. Én mindent tudok. Ezen nem kell csodálkoznia. Engedje meg, hogy én is bemutatkozzam. Vargas Tibor a nevem.* Ezután elfordította

rólam a tekintetét, és az utca felé nézett, amely egyszeriben nyugodt és üres volt.

Abból az egy-két évből, amit a tágas és napfényes, de mégis valami okból sötét lakásban töltöttem, két, a mai napig is kellemetlen momentumra emlékszem. Időnként, különböző napszakokban, a lakásunk pár pillanat alatt pirított hagyma szagával telt meg. A második feleségem ilyenkor nem mondogatta, hogy képzelődök. Sietve kinyitogatta az ablakokat, és rohant a fürdőszobába hányni. Én jobban jártam, nem volt hányingerem. Érthetetlen volt számomra, hogyan jutott be a lakásunkba a szag, ha nem létezett közös szellőztetőrendszer. Az épület folyosóján nem érződött, az alattunk és fölöttünk lakó szomszédok pedig abban az időpontban nem főztek, és ezt onnan tudom, mert ellenőriztem, elmentem, és személyesen meggyőződtem róla. Azt állították, hogy az ő lakásukban nincs hagymaszag. Egyedül Vargas úr volt házon kívül akkor, párszor kopogtattam, becsöngettem hozzá, de nem volt otthon. A második feleségem azt állította, hogy ez Vargas szomszéd műve. Valamiféle bosszú vagy a türelmetlenség jele, mivelhogy a feleségem kínai volt. A mi ruhánk egyébként egyszer sem bűzlött sem dinsztelt, sem odaégetett hagymára.

Emlékszem arra is, hogy esténként Vargas lakásából olyan zaj hallatszott, mintha valaki egyfolytában ide-oda sétálgatna sántikálva, elnehezült, patás lábát húzva maga után. Amikor először hallottam ezt a hangot, nem tudtam, mi lehet. Olyannak tűnt, mintha valaki kilométereket járkálna a szobákban egészen virradatig, és minden alkalommal, amikor megkérdeztem a feleségemtől, ha éppen a nappali szobában volt: *Hallod?*, ő megrázta a fejét, és valóban nem hallatszott többé semmi, bármilyen sokáig hallgatóztunk is. Miután többször is megismétlődött, hogy a feleségem nem hallotta a szomszéd lakásból kiszüremelő súlyos és furcsa léptek zaját, egyszer az éjszaka közepén felébresztettem, hogy jöjjön át a nappaliba, és győződjön meg arról, hogy nem képzelődöm, de ahogy álmosan ott állt a szoba közepén, világossá vált előttem, hogy most is megismétlődik az a csönd, és hogy a feleségem másnap félig viccelődve, félig komolyan megkérdezi majd tőlem, hogy az irodámban is hallom-e ezeket a hangokat, vagy csak a lakásunkban.

Majd negyven év telt el azóta, hogy a Margit körúton laktam, és soha többé olyan átható hagymaszagot nem éreztem, és a nehéz lépteket sem hallottam, amelyek felém is közelíthettek volna. És mindez nem csak azért jutott eszembe, mert ma reggel Pestre érkeztem.

A reptérről az ismerőseimhez indultam, a Roczkov családhoz, és miután a Blaha Lujza téren leszálltam a metróról, nem gyalog mentem a Mária utcáig, hanem a hatos villamossal a Moszkva tér felé. Megkívántam, hogy előbb körbeutazzam a várost, átkeljek a Duna túlsó partjára. Ahogy az egykori sugárutamon haladtam, nagy csodálkozásomra a valamikori épületemben, ahol a második feleségemmel laktam, a földszinten megpillantottam egy csupa üveg kávéházat. Az egyedüli vendég egy kövérkés úr volt, fehér öltönyben. Vargas úr ugyanúgy nézett ki, mint amikor megismertem, és eszembe sem jutott, hogy kiszámolhatnám, hány éves, biztos voltam benne, hogy már rég a másvilágon kellene lennie. Láttam, hogy figyel az előttte elsikló villamost, míg kávéscsészéjét fehér kesztyűs jobb kezével vékony ajkához emeli. Váratlanul felemelte bal kezét, és intett valakinek köszönésképpen, vagy esetleg magához intve az illetőt. Még mindig nem tudom, hogy én voltam-e az, akit a villamoson meglátott.